

УДК 347.45/.47

РЕАЛІЗАЦІЯ СПОСОБІВ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ СТОРІН ДОГОВОРУ БАНКІВСЬКОГО ВКЛАДУ (ДЕПОЗИТУ) В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ

Ю. М. МОІСЕЄНКО,

аспірант кафедри цивільного права № 2,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
Україна, м. Харків
e-mail: moiseenko.yuriy.1950@mail.ru

Досліджено особливості реалізації способів захисту цивільних прав договору банківського вкладу (депозиту) в судовій практиці. Відзначаючи вичерпність способів судового захисту, передбачених у ЦК України, звернено увагу на недосконалість цього положення, навіть з урахуванням можливості застосування судом способів захисту, визначених законом бо договором. Визнано необхідним реалізувати на законодавчому рівні положення проекту ГПК України щодо можливості визнання судом у рішенні ефективного способу захисту порушеного права, якщо закон або договір не визначають такого способу.

Ключові слова: способи захисту; захист цивільних прав; договір банківського вкладу (депозиту).

Постановка проблеми. Впродовж останніх декількох років, що припали на час дії світової фінансово-економічної кризи, за даними Фонду гарантування вкладів фізичних осіб України, процедури виведення банків з ринку тією чи іншою мірою застосовувались і застосовуються до більше ста банків. Так, нещодавно Національним банком України запроваджено тимчасову адміністрацію у трьох банківських установах: ПУАТ «Фідобанк», ПАТ «Банк Михайлівський» і ПУАТ «Смартбанк» [1]. Упродовж декількох тижнів після цього фінансовий тягар держави в особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб України посилюється на мільярди гривень для гарантування відшкодування сотням тисячам вкладників вищевказаних банківських установ. Звертаємо увагу, що кількісні показники цього тягара стосуються лише трьох банків, в яких запроваджено тимчасові адміністрації лише впродовж другої половини травня 2016 р. У цілому про розмір матеріальних збитків від виведення з ринку

111 банків важко визначити з огляду на постійні зміни як розміру збитків від невиконання банківських вкладів (депозитів), так і кількості вкладників банків, відносно яких відбулось порушення цивільних прав сторін договору банківського вкладу (депозиту).

Саме банки є сторонами договору банківського вкладу, вони приймають від другої сторони (вкладника) або для неї грошову суму (вклад), що надійшла, й зобов'язуються виплачувати вкладникові таку суму та відсотки на неї або дохід в іншій формі на умовах та в порядку, встановлених договором. Тому виведення банків з ринку автоматично тягне за собою порушення цивільних прав вкладників у зв'язку з невиконаннями їм внесених грошових коштів. Принаймні тимчасово, до початку виконання обов'язку банку з боку держави в особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у розмірі гарантованої суми відшкодування, яка на момент подачі статті в редакцію складає 200 000 грн.

Однією з форм захисту порушених цивільних прав сторін договору банківського вкладу (депозиту) є судова форма захисту. В юридичній літературі їй присвячено чимало праць [2–4], проте посилання на них не вичерпують внеску в дослідження судової форми захисту інших авторів.

Аналіз літературних джерел, пов'язаних із дослідженням правовідносин договору банківського вкладу (депозиту), свідчить про достатню розробленість матеріально-правових аспектів даної проблеми [5–7] й брак праць, присвячених питанням вдосконалення механізмів захисту порушених цивільних прав сторін договору банківського вкладу (депозиту) та реалізації способів захисту цих прав органами судової влади.

Мета і завдання дослідження. Метою статті є надання правової характеристики реалізації судами різної юрисдикції способів захисту порушених цивільних прав сторін договору банківського вкладу (депозиту). Для досягнення поставленої мети у роботі поставлено такі завдання: дослідити відмінні риси прав та охоронюваних законом інтересів як об'єктів захисту цивільних прав у цілому; проаналізувати практику застосування судами встановлених Цивільним кодексом України (далі – ЦК України), способів

захисту порушених цивільних прав, зокрема тих, що витікають з договору банківського вкладу (депозиту).

Виклад основного матеріалу. Захист суб'єктивного цивільного права в контексті виконання умов договору банківського вкладу (депозиту) настає у випадку порушення чи невиконання умов вказаної угоди. Відповідно до ст. 1058 ЦК за договором банківського вкладу (депозиту) одна сторона (банк), що прийняла від другої сторони (вкладника) або для неї грошову суму (вклад), що надійшла, зобов'язується виплачувати вкладникові таку суму та відсотки на неї або дохід в іншій формі на умовах та в порядку, встановлених договором. Договір банківського вкладу, в якому вкладником є фізична особа, є публічним договором.

Виходячи з наведеного вище, вважаємо за необхідне дослідити об'єкт захисту у випадку недодержання умов договору банківського вкладу (депозиту). Проголошуючи право на захист цивільних прав та інтересів, законодавець не визначив зміст та відмінні риси зазначених понять, що викликає науковий інтерес до дослідження загальних та відмінних рис суб'єктивного цивільного права та інтересу як об'єктів захисту. Цивільне законодавство не містить змісту останніх. З огляду на це у правозастосовній діяльності та в цивілістичній науці не існує єдності у підходах до змісту зазначених категорій, що значно утруднює реалізацію законодавчих приписів щодо необхідності захисту цивільних прав та інтересів у всіх існуючих формах захисту.

На доктринальному рівні важливий внесок у розмежування понять «право» та «інтерес» зробили І. В. Венедіктова та Р. Є. Гукасян [8, с. 120–148; 9, с. 13–250]. Водночас існували й інші точки зору щодо характеристики змісту понять права та інтересу. Так, на думку І. В. Венедіктової, предметом захисту юрисдикційним органом є не будь-який, а саме охоронюваний законом інтерес. У зв'язку з тим, що захист суб'єктивного права виступає як опосередкований захист інтересу, охоронюваний законом інтерес слід розглядати в широкому та вузькому сенсі. У широкому сенсі поняття «охоронювані законом інтереси»

охоплює як інтереси, опосередковані в суб'єктивних правах, так і ті, що не мають такого опосередкування. Тому цілком правомірно застосування в науковій літературі терміна «захист інтересу» у випадках, коли йдеться про захист суб'єктивного права. Під охоронюваними законом інтересами у вузькому сенсі слід розуміти лише ті, що не опосередковані суб'єктивними правами (які не є елементами правовідносин), але взяті законодавцем під правову охорону з використанням інших форм і засобів правового захисту, ніж надання його носію суб'єктивного матеріального права [10, с. 27].

Разом із тим судова практика чітко розрізняє випадки захисту прав від випадків захисту інтересів. Однак у рішеннях суду касаційної інстанції цивільної юрисдикції не міститься ґрунтовних обґрунтувань відмінності змісту вказаних понять [11].

Стосовно предмета нашого дослідження вважаємо, що об'єктом захисту при порушенні умов договору банківського вкладу (депозиту) є саме суб'єктивне цивільне право, а не інтерес, що охороняється законом. Такий висновок пояснюється матеріально-правовою природою суб'єктивного цивільного права та його відмінностями від цивільно-правового інтересу. На підставі наведеного можна зробити висновок про наявність суттєвих, але, на перший погляд, не істотних відмінностей у змісті таких понять, як цивільне право та охоронюваний законом інтерес. Правовий інтерес можна розглядати як охоронюване законом прагнення суб'єкта цивільних правовідносин на отримання певних благ. Цивільне право, з іншого боку, є міра можливої поведінки особи, що охороняється законом.

Елементами такого захисту, на нашу думку, є його способи та форми. Під формою захисту слід розуміти діяльність того чи іншого органу чи особи, спрямовану на захист суб'єктивних прав сторін депозитного договору. Таким чином, способи та форми є різними за своїм змістом, однак в юридичній літературі ці категорії не завжди відрізняються [14, с. 70].

Захист суб'єктивного цивільного права сторін договору банківського вкладу (депозиту) відбувається завдяки використанню способів захисту,

встановлених ст. 16 ЦК України. При цьому доцільно зазначити, що захист порушених суб'єктивних цивільних прав, зокрема договору банківського вкладу (депозиту), здійснюється лише в межах передбачених цивільним законодавством способів захисту. Проте в проекті Господарського процесуального кодексу України передбачається можливість визнання судом у рішенні ефективного способу захисту порушеного права, якщо закон або договір не визначають такого захисту. Таке положення законопроекту вважаємо таким, що заслуговує на увагу та підтримку, оскільки поширює можливості поновлення порушених цивільних прав в цілому при розгляді цивільно-правового спору судом.

Зважаючи на мету та завдання даної статті, вважаємо за необхідне навести основні риси тих чи інших способів захисту суб'єктивних прав сторін депозитного договору виходячи з основних ознак кожного з передбачених ст. 16 ЦК України способів захисту та з особливостей їх реалізації органами судової влади.

У разі відсутності законодавчої регламентації можливості захисту суб'єктивного цивільного права тим чи іншим способом юрисдикційний орган має відмовити у задоволенні спірних правовідносин. Прикладом може служити цивільна справа, що була предметом розгляду органами судової влади Чернігівської області. У задоволенні позовних вимог про визнання недійсним перерахування депозитного вкладу та відсотків по ньому на поточний рахунок; визнання недійсним закриття депозитного рахунку; визнання недійсним нарахування відсотків на поточний рахунок по ставці поточного рахунку апеляційний суд відмовив, оскільки ст. 16 ЦК України не передбачає такий спосіб захисту цивільного права, як визнання недійсною проведеної банківської операції. Суд зазначив, що за умови наявності наміру реалізації диспозитивного права позивачка не позбавлена можливості звернутися з позовом про стягнення коштів у виді відсотків за користування грошовими коштами у певний проміжок часу [15].

Так, визнання права як способу захисту цивільних прав характеризується

необхідністю його використання тоді, коли немає прямого порушення конкретного права особи, але існування у неї даного права заперечується іншою зацікавленою особою [16, с. 265]. Цим, вважаємо, і пояснюється те, що в судовій практиці найбільш розповсюдженим даний спосіб захисту суб'єктивних прав учасників цивільних правовідносин відносно договорів банківського вкладу (депозиту) спостерігається при спадкуванні вказаних грошових вкладів [17].

У той же час, виходячи з предмету дисертаційного дослідження, слід відрізнити такі різновиди способів захисту, як визнання права на депозит та визнання права на відсотки за вказаним договором. За однією з цивільних справ, рішення за якою було предметом перегляду Апеляційним судом Тернопільської області, позивач просив стягнути з відповідача (ПАТ «Приватбанк») нараховані, але не виплачені відсотки за вкладами, отриманими ним в порядку спадкування. Позивач прийняв спадщину після смерті матері з урахуванням грошових вкладів та відсотків, нарахованих за життя вкладника. Після відкриття спадщини позивач не звертався до банку із заявою про заміну його як кредитора за спірними договорами і будь-яких правочинів щодо такої заміни не було вчинено.

Правових підстав для нарахування відсотків за спірними депозитними договорами після смерті вкладника на його спадкоємця суд апеляційної інстанції не виявив у зв'язку з відсутністю укладених договорів та відкритих в установленому порядку рахунків на спадкоємця як нового кредитора. За таких обставин колегія суддів вирішила відмовити у задоволенні позову до ПАТ «Приватбанк» про стягнення заборгованих відсотків за банківським вкладом у порядку спадкування [18].

Верховний Суд України зазначив, що в інших справах, які виникли з подібних правовідносин, в ухвалах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 23 листопада 2011 р., 18 квітня 2012 р. та 10 жовтня 2012 р., касаційний суд, вирішуючи спори в цих справах, виходив із того, що відповідно до ч. 2 ст. 608 ЦК України зобов'язання за

вкладом зі смертю кредитора не припинилося, оскільки воно не є нерозривно пов'язаним з особою кредитора, а тому відсотки на вклад повинні нараховуватися до дня, який передус його поверненню вкладникові. Суд касаційної інстанції, таким чином, неоднаково застосував статті 608 1228 ЦК України, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень у подібних правовідносинах.

Оскільки сторонами спірного договору банківського вкладу є банк (боржник) і вкладник (кредитор), а зобов'язання банку виплачувати відсотки на суму вкладу не є нерозривно пов'язаним з особою вкладника, то таке зобов'язання відповідача не припиняється внаслідок смерті вкладника, входить до складу спадщини та триває до моменту фактичного повернення коштів спадкоємцям.

Саме до цього зводяться правові висновки, висловлені Судовою палатою у цивільних справах Верховного Суду України в постановках від 4 вересня 2013 р., 18 вересня 2013 р. та 20 листопада 2013 р., які згідно зі ст. 360-7 ЦПК України є обов'язковими для судів, що зобов'язані привести свою судову практику у відповідність із рішеннями Верховного Суду України [19].

При визнанні правочину недійсним, як відмічає С. О. Бородовський з посиланням на практику Верховного Суду України, однією з обов'язкових умов визнання договору недійсним, є порушення у зв'язку з його укладанням прав та охоронюваних законом інтересів позивача. Якщо за результатами розгляду справи не встановлено факту такого порушення, а позивач посилається на формальне порушення закону, у суду немає правових підстав для задоволення позову [14, с. 70]. Верховним Судом України у 2009 р. був здійснений аналіз судової практики про визнання правочинів недійсними, за результатами якого Пленум Верховного Суду України 6 листопада 2009 р. прийняв постанову № 9 «Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними».

Зміна правовідношення або його припинення, як правило, допускається лише за згодою сторін. Зміна умов договору банківського вкладу (депозиту)

може створити додаткові або припинити існуючі права та обов'язки сторін, перенести строк чи змінити місце виконання, змінити спосіб виконання тощо. Тому на практиці сторони вдаються до зміни саме тих умов договору, збереження яких порушує (порушило, порушуватиме) їх суб'єктивні права [20, с. 174-175].

Такі способи захисту, як відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди, відшкодування моральної (немайнової) шкоди, не знайшли належної реалізації при захисті порушених суб'єктивних прав сторін договору банківського вкладу (депозиту). На нашу думку, причин тому декілька. Головною є складність доведення причинного зв'язку між порушенням суб'єктивних прав сторін договору банківського вкладу (депозиту) та настанням таких наслідків, як необхідність у відшкодуванні моральної шкоди та збитків зокрема. Поряд із цим, аналіз матеріалів судової практики дозволяє зробити висновок про відсутність так званих формальних підстав для реалізації способу захисту, що описується. Зміст договорів банківського вкладу (депозиту) не містить, у багатьох випадках, вказівки на можливість відшкодування моральної шкоди за умови порушення суб'єктивних цивільних прав сторони вказаного договору.

У зв'язку з цим Апеляційний суд Одеської області при розгляді справи про захист порушеного суб'єктивного цивільного права вкладника до ПАТ «ВТБ Банк» зазначив, що відповідно до роз'яснень, викладених у п. 2 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» від 31 березня 1995 р. № 4, спори про відшкодування заподіяної фізичній чи юридичній особі моральної (немайнової) шкоди розглядаються, коли право на її відшкодування безпосередньо передбачено нормами Конституції України або впливає із її положень та у випадках, передбачених законодавством, яке встановлює відповідальність за заподіяння моральної шкоди. Взаємовідносини сторін, що не врегульовані договором банківського вкладу (депозиту), регулюються чинним законодавством України. Умовами укладеними між сторонами

договорами банківського вкладу депозитний вклад «Цільовий», а також чинним законодавством України не передбачено можливість відшкодування моральної шкоди у зв'язку з невиконанням або належним виконанням умов договору. З урахуванням наведеного, суд апеляційної інстанції відмовив позивачу у стягненні з ПАТ «ВТБ Банк» моральної шкоди у розмірі 100 000 грн [21].

Визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб в контексті захисту суб'єктивних прав сторін договору банківського вкладу (депозиту) є актуальним у зв'язку із оскарженням дій чи бездіяльності уповноважених осіб Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, вчинених ними при виконанні власних повноважень у правовідносинах, спрямованих на відшкодування депозитних вкладів фізичних осіб. У практиці судів адміністративної юрисдикції одна з категорій справ належить до вирішення подібних правовідносин. Як приклад можна навести низку справ, за якими відкриваються касаційні провадження з приводу оскарження дій (бездіяльності) вищевказаних осіб. Так, Вищим адміністративним судом України відкрито касаційне провадження за касаційною скаргою Уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на ліквідацію публічного акціонерного товариства «Старокиївський банк» Пантіної Любові Олександрівни на постанову Окружного адміністративного суду міста Києва від 23 листопада 2015 р. та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 21 січня 2016 р. у справі за позовом ОСОБА_2 до Уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на ліквідацію публічного акціонерного товариства «Старокиївський банк» Пантіної Любові Олександрівни, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб про визнання бездіяльності протиправною та зобов'язання вчинити певні дії [22]. Проте це далеко не єдиний приклад реалізації такого способу захисту суб'єктивних цивільних прав сторін договору банківського вкладу (депозиту), як визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності органу державної влади чи його посадових і службових осіб.

Висновки. Підсумовуючи викладене, можна констатувати доцільність дослідження питань, пов'язаних з захистом порушених цивільних прав сторін договору банківського вкладу. Зокрема, способи захисту вказаних прав пов'язані як з юрисдикцією судових органів, так і з характером спірних правовідносин. Окремим предметом дослідження у зв'язку з цим можуть бути питання форм захисту цивільних прав сторін договору банківського вкладу та ефективності виконання судових рішень по вказаним категоріям цивільних справ.

Список літератури:

1. Виведення банків з ринку [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу : <http://www.fg.gov.ua/not-paying>.
2. Гусаров К. В. До обговорення законопроекту щодо удосконалення засад організації та функціонування судової влади / Костянтин Володимирович Гусаров // Університетські наукові записки. – 2014. – № 2. – С. 328–333.
3. Цивільне судочинство України: основні засади та інститути / [В. В. Комаров, К. В. Гусаров, Н. Ю. Сакара та ін.]. – Харків : Право, 2016. – 848 с.
4. Приватноправові механізми здійснення та захисту суб'єктивних прав фізичних та юридичних осіб : кол. монографія / В. Л. Яроцький, В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатєєва, І. В. Жилінкова та ін. / за ред. проф. В. Л. Яроцького. – Харків : Юрайт, 2013. – 272 с.
5. Прилуцький О. В. Щодо гарантій для фізичних осіб, які мають вклади в комерційних банках України / О. В. Прилуцький // Проблеми законності : зб. наук. праць. – Харків : Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2002. Вип. 54. – С. 142–146.
6. Спіжов В. В. Договір банківського вкладу (депозиту) за цивільним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 – Цивільне право, сімейне право, цивільний процес; міжнародне приватне право / В. В. Спіжов. – Харків : Б. в., 2009. – 20 с.
7. Біда М. А. Договір банківського вкладу (депозиту) за цивільним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 – Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право / М. А. Біда ; наук. кер. В. С. Гопанчук ; Нац. акад внутр. справ України. – Київ : Б. в., 2011. – 16 с.
8. Венедіктова І. В. Методологічні засади охоронюваних законом інтересів у приватному праві : монографія / Ірина Валентинівна Венедіктова. – Харків : Нове слово, 2011. – 260 с.
9. Гукасян Р. Е. Избранные труды по гражданскому процессу / Рафаэль Егишевич Гукасян. – Москва : Проспект, 2013. – 480 с.
10. Венедіктова І. Форми захисту охоронюваних законом інтересів / Ірина Венедіктова // Підприємництво, госп-во і право : наук.-практ. госп.-прав. журн. – 2011. – № 10. – С. 26–30.
11. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 19 січня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42724564>; Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 2 лютого 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42685504>; Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 19 березня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

Review/43226807.

14. Бородовський С. О. Дослідження інституту способів захисту цивільних прав та охоронюваних інтересів в юрисдикційній діяльності / С. О. Бородовський // Часопис цивільного і кримінального судочинства. – 2014. – № 5. – С. 67–86.

15. Рішення Апеляційного суду Чернігівської області від 25 липня 2014 р. по справі № 742/1874/14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/47378483>.

16. Цивільне право : підручник : у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, М. В. Домашенко та ін. ; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Харків : Право, 2014. – Т. 1. – 656 с.

17. Ухвала Апеляційного суду Дніпропетровської області від 28 жовтня 2015 р. по справі № 199/1762/15-ц [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/53034962>.

18. Рішення Апеляційного суду Тернопільської області по справі від 20 березня 2012 р. № 22-ц-386/12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/22364950>.

19. Постанова Верховного Суду України від 22 січня 2014 р. по справі № 6-157цс13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/%28documents%29/0773B89A11F9DBVCC2257C92003A6F47>.

20. Боднар Т. В. Деякі аспекти захисту цивільних прав при зміні і припиненні договірних зобов'язань / Т. В. Боднар // Право України. – 2014. – № 2. – С. 171–179.

21. Рішення Апеляційного суду Одеської області від 29 листопада 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/28666529>.

22. Ухвала судді Вишого адміністративного суду України від 9 лютого 2016 р. по справі № К/800/3290/16 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/55794767>.

References:

1. Vyvedennja bankiv z rynku. (2016.). Retrieved from: <http://www.fg.gov.ua/not-paying> [in Ukrainian].

2. Gusarov, K.V. (2014). Do obgovorennja zakonoproektu shhodo udoskonalennja zasad organizacii' ta funkcionuvannja sudovoi' vlady. Universytets'ki naukovі zapysky, 2, 328–333 [in Ukrainian].

3. Komarov, V.V., Gusarov, K.V., Sakara, N.Ju. et al. (2016). Cyvil'ne sudochynstvo Ukrai'ny: osnovni zasady ta instytuty. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

4. Jaroc'kyj, V.L., Borysova, V.I., Spasybo-Fatjejeva, I.V., Zhylinkova, I.V. et al. (2013). Pryvatnopravovi mehanizmy zdijsnennja ta zahystu sub'jektyvnyh prav fizychnyh ta jurydychnyh osib. V.L. Jaroc'kogo (Ed.). Kharkiv: Jurajt [in Ukrainian].

5. Pryluc'kyj, O.V. (2002). Shhodo garantij dlja fizychnyh osib, jaki majut' vklady v komercijnyh bankah Ukrai'ny. Problemy zakonnosti, issue 54, 142–146 [in Ukrainian].

6. Spizhov, V.V. (2009). Dogovir bankivs'kogo vkladu (depozytu) za cyvil'nym zakonodavstvom Ukrai'ny. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv [in Ukrainian].

7. Bida, M.A. (2011). Dogovir bankivs'kogo vkladu (depozytu) za cyvil'nym zakonodavstvom Ukrai'ny. Extended abstract of candidate's thesis. Nac. akad vnutr. sprav Ukrai'ny. Kiev [in Ukrainian].

8. Venediktova, I.V. (2011). Metodologichni zasady ohoronjuvanyh zakonom interesiv u pryvatnomu pravi. Kharkiv [in Ukrainian].

9. Gukasjan, R.E. (2013). Yzbrannye trudy po grazhdanskomu processu. Moskow: Prospekt [in Russian].

10. Venediktova, I. (2011). Formy zahystu ohoronjuvanyh zakonom interesiv. Pidpryjemnyctvo, gosp-vo i pravo, 10, 26–30 [in Ukrainian].

11. Uhvala Vyshhogo specializovanogo sudu Ukrai'ny z rozgljadu cyvil'nyh i kryminal'nyh

sprav vid 19 sichnja 2015. reyestr.court.gov.ua. Retrieved from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42724564> [in Ukrainian]; Uhvala Vyshhogo specializovanogo sudu Ukrai'ny z rozgljadu cyvil'nyh i kryminal'nyh sprav vid 2 ljutogo 2015. reyestr.court.gov.ua. Retrieved from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42685504> [in Ukrainian]; Uhvala Vyshhogo specializovanogo sudu Ukrai'ny z rozgljadu cyvil'nyh i kryminal'nyh sprav vid 19 bereznja 2015. reyestr.court.gov.ua. Retrieved from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/43226807> [in Ukrainian].

14. Borodovs'kyj, S.O. (2014). Doslidzhennja instytutu sposobiv zahystu cyvil'nyh prav ta ohoronjuvanyh interesiv v jursydkcijnij dijalnosti. Chasopys cyvil'nogo i kryminal'nogo sudochynstva, 5, 67–86 [in Ukrainian].

15. Rishennja Apeljacijnogo sudu Chernigivs'koi' oblasti vid 25 lypnja 2014 po spravi No. 742/1874/14. reyestr.court.gov.ua. Retrieved from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/47378483> [in Ukrainian].

16. Borysova, V.I., Baranova, L.M., Domashenko M.V. et al. (2014). Cyvil'ne pravo. V.I. Borysova', I.V. Spasybo-Fatjejeva, V.L. Jaroc'kogo (Eds.). 2d ed., pererob. ta dop. (Vols. 1-2; Vol. 1). Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

17. Uhvala Apeljacijnogo sudu Dnipropetrovs'koi' oblasti vid 28 zhovtnja 2015 po spravi No. 199/1762/15-c. reyestr.court.gov.ua. Retrieved from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/53034962> [in Ukrainian].

18. Rishennja Apeljacijnogo sudu Ternopil's'koi' oblasti po spravi vid 20 bereznja 2012 No. 22-c-386/12. reyestr.court.gov.ua. Retrieved from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/22364950> [in Ukrainian].

19. Postanova Verhovnogo Sudu Ukrai'ny vid 22 sichnja 2014 po spravi No. 6-157cs13. reyestr.court.gov.ua. Retrieved from: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/%28documents%29/0773B89A11F9DBBCC2257C92003A6F47> [in Ukrainian].

20. Bodnar T. V. Dejaki aspekty zahystu cyvil'nyh prav pry zmini i pryypynenni dogovirnyh zobov'jazan' / T. V. Bodnar // Pravo Ukrai'ny. – 2014. – № 2. – S. 171–179. [in Ukrainian].

21. Rishennja Apeljacijnogo sudu Odes'koi' oblasti vid 29 lystopada 2012. reyestr.court.gov.ua. Retrieved from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/28666529> [in Ukrainian].

22. Uhvala suddi Vyshhogo administratyvnogo sudu Ukrai'ny vid 9 ljutogo 2016 r. po spravi No. K/800/3290/16. reyestr.court.gov.ua. Retrieved from: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/55794767> [in Ukrainian].

Моисеенко Ю. Н. Реализация способов защиты гражданских прав сторон договора банковского вклада (депозита) в судебной практике.

Исследованы особенности реализации способов защиты гражданских прав договора банковского вклада (депозита) в судебной практике. Отмечая исчерпываемость способов судебной защиты, предусмотренных в ГК Украины, обращено внимание на несовершенство этого положения даже с учетом возможности применения судом способов защиты, определенных законом или договором. Признано необходимым реализовать на законодательном уровне положение проекта ХПК Украины возможность определения судом в решении эффективного способа защиты нарушенного права, если закон или договор не определяют такой способ.

Ключевые слова: способы защиты; защита гражданских прав; договор банковского вклада (депозита).

Moiseienko Y. M. Methods of implementing the protection of civil rights of the parties to the bank deposit agreement in judicial practice.

This article analyzes the problem of development of the banking crisis in legal relations which arise in connection with the fulfillment of the conditions of bank deposit agreement. The threat of mass non-fulfillment of conditions of the specified contract and the actual imposition of

duties by banking institutions on the State of Ukraine in the face of the Individuals Guarantee Fund made to compensate deposits to depositors leads to the increase of financial «burden» on the state.

Considering this, the author examines the particularities of implementation of the methods of civil rights protection of the bank deposit agreement in judicial practice. Specifying exhaustiveness of the methods of judicial protection provided for in the Civil Code of Ukraine, attention is paid to the non-enhancement of such position even considering the possibility of using methods of protection by the court which are specified by law or by contract. Based on this, the author considers it necessary to implement on the legislative level the position of the draft of EPCode of Ukraine the possibility of determining by the court in decision of an effective method to protect the violated right, if the law or the contract do not define such a method.

Keywords: methods of protection; protection of civil rights; bank deposit agreement.

Надійшла до редколегії 14.04.2016 р.

Moiseienko Y. N.,
postgraduate student of
department of civil law № 2,
Yaroslav Mudryi National Law University,
Ukraine, Kharkiv
e-mail: moiseenko.yuriy.1950@mail.ru

METHODS OF IMPLEMENTING THE PROTECTION OF CIVIL RIGHTS OF THE PARTIES TO THE BANK DEPOSIT AGREEMENT IN JUDICIAL PRACTICE

Problem Setting. This article analyzes the problem of development of the banking crisis in legal relations which arise in connection with the fulfillment of the conditions of bank deposit agreement. The threat of mass non-fulfillment of conditions of the specified contract and the actual imposition of duties by banking institutions on the State of Ukraine in the face of the Individuals Guarantee Fund made to compensate deposits to depositors leads to the increase of financial "burden" on the state.

The actuality of the topic. Considering this, the author examines the particularities of implementation of the methods of civil rights protection of the bank deposit agreement in judicial practice. Specifying exhaustiveness of the methods of judicial protection provided for in the Civil Code of Ukraine, attention is paid to the non-enhancement of such position even considering the possibility of using methods of protection by the court which are specified by law or by contract. Based on this, the author considers it necessary to implement on the legislative level the position of the draft of EPCode of Ukraine the possibility of determining by the court in decision of an effective method to protect the violated right, if the law or the contract do not define such a method.

The purpose of the article. Protection subjective civil rights in the context of the contract of bank deposit (deposit) occurs in case of violation or breach of the terms of these agreements. According to Art. 1058 CC the contract of bank deposit (Deposit) one party (the bank), which took from the other party (depositor) or her a sum of money (deposit) received, obligated to pay the depositor such amount and interest on it or income in another form under the conditions and in the manner

prescribed by the contract. Bank deposit agreement in which the investor is an individual, a public contract.

Recognition of unlawful decisions, actions or omissions of state authorities, authorities of the Autonomous Republic of Crimea or local self-government, their officials and officers in the context of protecting the subjective rights of parties to the contract of bank deposit (deposit) is relevant because of the action or appeal omission authorized officers of the Fund deposit guarantee performed by them in the performance of their authority in legal directed to refund deposits of individuals. In practice, the courts administrative jurisdiction of one of the types of cases refers to the solution of such relationships.

In summary, we can state feasibility study issues related to the protection of violated civil rights of the parties deposit agreement. In particular, how to protect these rights as related to the jurisdiction of the judiciary and the nature of legal disputes. Another subject of study in this regard could be a question of forms protect the civil rights of the parties deposit agreement and the effectiveness of enforcement of judgments in civil cases of this category.

Keywords: methods of protection; protection of civil rights; bank deposit agreement.